

Wat is een lijfrente?

Een lijfrente is het van het in leven zijn van één of meer personen afhankelijke recht op een periodieke uitkering in geld. In de praktijk is lijfrente de verzamelnaam voor periodieke uitkeringen in geld die vervallen bij het overlijden van degene die recht heeft of krijgt op deze uitkeringen. Meestal is er bij een lijfrente sprake van een opbouwfase en een uitkeringsfase. In beginsel is er bij een lijfrente altijd een uitkerende partij (bijv. een verzekeringsmaatschappij) die het risico draagt van een lang leven van de uitkeringsgerechtigde(n). Vanwege diverse wijzigingen in de fiscale regelgeving in de afgelopen decennia moet er vaak, afhankelijk van het moment dat de polissen in het verleden zijn gesloten, een (fiscaal) onderscheid worden gemaakt tussen lijfrentevormen. Fiscaal wordt onder een lijfrente ook een tegoed van een lijfrenterekening of de waarde van een lijfrentebeleggingsrecht verstaan.

Soorten lijfrenten

De volgende drie soorten lijfrenteverzekeringsvormen die aan de fiscale definitie voldoen, gelden als lijfrenten ter compensatie van een pensioentekort en vallen daardoor in box 1.

- Oudedagslijfrente: lijfrente waarvan de termijnen toekomen aan de belastingplichtige. De uitkeringsfase begint uiterlijk in het jaar waarin de gerechtigde de AOW-leeftijd plus vijf jaar bereikt en eindigt uitsluitend bij zijn overlijden.
- Tijdelijke oudedagslijfrente: lijfrente waarvan de termijnen toekomen aan de belastingplichtige. De uitkeringsfase heeft een looptijd van ten minste vijf jaar en gaat niet eerder in dan in het jaar waarin de belastingplichtige de AOW-leeftijd bereikt, maar uiterlijk in het jaar waarin hij de AOW-leeftijd plus vijf jaar bereikt. Het gezamenlijke bedrag aan termijnen belooft – beoordeeld naar het tijdstip van premiebetaling – niet meer dan € 21 741 (bedrag 2018) per jaar.
- Nabestaandenlijfrente: lijfrente waarvan de termijnen toekomen aan een natuurlijk persoon en ingaan bij het overlijden van de belastingplichtige, zijn partner of zijn ex-partner. Als de termijnen toekomen aan een van hun bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de tweede of derde graad van de zijlijn, mogen deze uitsluitend eindigen hetzij bij het overlijden van de gerechtigde, hetzij uiterlijk op het tijdstip dat deze de leeftijd van 30 jaar bereikt. Voor deze bepaling wordt de (ex-)partner niet als verwant aangemerkt.

Aan een oudedagslijfrente wordt vaak een nabestaandenlijfrente gekoppeld, die meestal 70% van de oorspronkelijke lijfrente bedraagt (net als bij een ouderdoms- en nabestaandenpensioen). Met een tijdelijke oudedagslijfrente kan het inkomen tijdelijk worden aangevuld, bijv. omdat er nog hypotheekrente moet worden betaald.

In plaats van of naast een nabestaandenlijfrente kan een overlijdensrisicoverzekering worden afgesloten. Bij veel hypotheeken is een overlijdensrisicoverzekering verplicht.

Met wie kan een lijfrente worden overeengekomen?

In verreweg de meeste gevallen wordt een lijfrenteovereenkomst gesloten met een erkende levensverzekeraar. Deze levensverzekeraar geeft normaliter aan welke fiscale gevolgen in box 1 en box 3 aan de overeenkomst verbonden zijn. De levensverzekeraar meldt aan de fiscus welke aftrekbare premie deze heeft ontvangen en welke belaste uitkeringen deze heeft gedaan. Over de belaste uitkeringen houdt de levensverzekeraar loonheffing in.

Jaarruimte aftrek lijfrentepremies

Bij de jaarruimte gaat het om de mogelijkheid tot premieaftrek ter compensatie van een tekort in de pensioenopbouw over het aan het kalenderjaar voorafgaande kalenderjaar voor elke belastingplichtige die bij de aanvang van het kalenderjaar jonger is dan de AOW-leeftijd. Bij de berekening van de jaarruimte is het inkomen en de pensioenaangroei van het voorafgaande kalenderjaar bepalend. Ondernemers mogen in het jaar dat zij (een deel van) hun onderneming staken op verzoek daarvan afwijken en bij de berekening van de lijfrentepremieaftrek er voor kiezen om de gegevens van het kalenderjaar zelf te gebruiken. In het opvolgende kalenderjaar, waarin weer uitgegaan moet worden van de gegevens van het voorafgaande kalenderjaar, mag de stakingswinst niet nogmaals bij de berekening van de ruimte voor de lijfrentepremieaftrek in aanmerking worden genomen. De jaarruimte bedraagt maximaal € 12.598 (2017).

Reserveringsruimte aftrek lijfrentepremies

De reserveringsruimte geeft de belastingplichtige de mogelijkheid om de jaarruimte die in de zeven voorafgaande jaren niet (volledig) benut zijn alsnog onder bepaalde voorwaarden aan te wenden. Daartoe moet de belastingplichtige bij de aangifte wel een verzoek indienen. De reserveringsruimte moet het niet gebruikte bedrag van het oudste jaar het eerst opvullen. Het in aanmerking te nemen bedrag bedraagt maximaal 17% van de pensioengrondslag, met een maximum van € 7.110 (2017). Dit maximum wordt verhoogd tot € 14.039 (2017) voor de belastingplichtige die bij het begin van het kalenderjaar 55 jaar en 9 maanden (2016: jaar en 6 maanden, 2015: 55 jaar en 3 maanden; 2014: 55 jaar en 2 maanden; 2013: 55 jaar en 1 maand) of ouder is.

Het verschil tussen pensioen en lijfrente

‘Pensioen’ is in wezen een inkomensverzekering waarmee een inkomen wordt verzekerd als de arbeidsinkomsten uit loondienst wegvallen wegens ouderdom, arbeidsongeschiktheid of overlijden. Pensioen kan daardoor de vorm hebben van een lijfrente en omgekeerd is dit ook het geval. Meestal echter voldoet een pensioen in fiscale zin niet aan de eisen voor een lijfrente, omdat pensioen vaak in een collectieve overeenkomst met solidariteitselementen wordt geregeld en bovendien volledig is gerelateerd aan de omvang van de arbeidsinkomsten. Het individuele karakter van een lijfrente verzet zich niet tegen gebruik als individueel pensioen. Een en ander betekent dat de fiscale regelingen voor pensioen en lijfrente soms gelijk op lopen, maar al naar gelang de vormgeving van de regelingen en contracten ook op veel punten van elkaar kunnen afwijken.

Accountantskantoor B.B.B.

Visseringlaan 18

2288 ER Rijswijk

070-3907860

info@bbbadvies.nl

www.bbbadvies.nl